

Spoleorm er en udfordring for økosvin

Af Helena Mejer, Tove Serup og Stig Milan Thamsborg

Økologiske udegrise har flere indvoldsorm end konventionelle grise idendørs. Især spolorm er et problem, men der kan gøres noget ved det, viser forskningsprojektet PAROL.

Parasitter, især spolorm, er et problem i den økologiske slagtesvineproduktion, men forskningsprojektet PAROL (Organic RDD) har vist, at det kan lade sig gøre at reducere smitten betydeligt. Projektet har kortlagt smitten parasitterne knudeorm, piskeorm og spoleorm i fem danske økologiske svinebesætninger.

Det var primært søerne, som havde knudeorm. Piskeorm var ikke særligt udbredte, mens 64 pct. af slagtesvinene var inficeret med den op til 30 cm lange spoleorm. Hver hunorm lægger op mod 2 millioner æg pr. dag, og et mindre antal æg kan overleve i mindst 13 år i jorden og stadig smitte grise. Moderate smitteniveauer er ikke et problem, men ved høje niveauer bør der sættes ind - ellers kan smittepresset blive for voldsomt.

Smitte på marken

Pattegrisene var udsat for smitte med spolorm på faremarkerne lige fra de blev født – ikke fra soen, men fra marken. Smittefaren er størst 2-3 år efter, at markerne er kontaminerede.

Der kun gik ét til tre år mellem, at foldene var i brug, og det er alt for kort til, at parasitæggen kan dø naturligt. Forsøg viste, at foldrotationen skal være mindst fem år, men der er ingen nemme løsninger på problemet. Pløjning kunne således ikke forhindre grise i at blive smittet. Når pattegrisene fravænnedes, bringer de parasitten med sig til andre folde eller ind i stalden, og derfor bør man i højt inficerede besætninger behandle de fravænnede grise ved indsætning i stalden.

Hold stalden ren

Kun en meget lille andel af æggene i staldens strøelse havde udviklet sig til det smittende larvestadie, men der var nok til, at grisene løbende blev eksponeret. En stikprøve på slagteriet viste således, at 87 pct. af slagtesvinene havde ormepletter på leverne.

Strøelse kan være med til at skabe et gunstigt miljø for æggene, men projektet kunne dog ikke bekræfte tidligere mistanker om, at dybstrøelse skulle være særligt problematisk.

Parasitæggen blev ikke kun fundet i strøelse og på gulvet, men også på vægge og inventar. I et tilfælde, så det ud til at placering af sprinklere tæt ved strøelsen måske fremmede æggens overlevelse og udvikling.

Man bør derfor muge ud og højtryksrense stierne 1-2 gange om året. Derefter skal stierne tørre helt ud. Dette kan med fordel gøres med en gasbrænder, da varmen vil dræbe resterende æg. Desinfektionsmidler ser ikke ud til at virke, hvis ikke stierne er helt rene.

Kompostering er godt

Ca. 81 pct. af æggene i strøelsen var døde – formentlig på grund af pletvis høj ammoniak udvikling, høje temperaturer eller udtørring. De resterende æg var levedygtige og kunne potentielt smitte, hvis de blev spredt på marken.

Fast gødning med strå skal derfor komposteres i en uge ved 50°C. Resultaterne viste dog også, at hvis gødningen er så varm, at man brænder fingrene (70°C), så er æggene døde. Komposteringen var særligt effektiv, der hvor der var meget gødning i forhold til strå. Ved en temperatur på 25°C i gylle, dør æggene indenfor knap 1 år. Er temperaturen kun 5°C, skal gyllen opbevares væsentlig længere.